

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

UJZSIDO

ZSIDO-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40.—
Egyes szám — — 3.—

1927 március 29 Kedd

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 72 szám

5687 Veadar 25

A nyolcéves fascizmus

Nyolc esztendővel ezelőtt a világháborúból győztesen kikerült Itália a szociális forradalom küszöbén állott. A moszkvai példa és a moszkvai jelszó sehoh sem eresztett olyan mély gyökeret, mint Olaszországban, ahol a polgárság ebben az időben már nemcsak, hogy teljesen szervezetlen volt, hanem engedte azt is, hogy urrá legyen rajta a vörös hangulat. Nemcsak a két-része szakadt szocialista mozgalomban, de a polgári pártok között is valóságos versenyfutás indult meg, hogy melyikük vörösebb a másiknál. A katolikus egyház papjai szocialista beszédeket tartottak a szószéken, a demokraták, a republikánusok egészen a kommunista programig hajlottak, még a konzervatívok is igyekeztek legalább vöröses színben feltűnni és már-már úgy látszott, hogy egész Itália Moszkva élébe hull, amikor...

Amikor Milánó régi negyedében, egy szűrés szegényes teremben százötvennégy, jórészt ismeretlen ember verődött össze, 1919 március 23-án proklamálták a „Fasci di Combattimento”-t, a fascista harcosok szövetségét. Nemcsak a forradalmi szocialista szervezetek, de a konzervatív, sőt a reakciós polgárok sem vették komolyan ezt a százötvennégy embert és nyhe közlegyintéssel tértek napirendre az egész mozgalom fölött. De volt egy ember, Benito Mussolini, az akkor még szocialista „Popolo D'Italia”, szerkesztője a szigorú osztályharcos és ortodox marxista vezér, aki a maga véleményét hirtelen szembeszögezte az egyre jobban hódító vörös-áradattal, aki szemben mindenkinek hitével, egyre konokabbul ismételte, hogy a fascista mozgalom tartós lesz és győzni fog.

A volt kömiveslegény másnap már a százötvennégyek mozgalomának élére állott. Lapjának, a „Popolo D'Italia”-nak fejről levette a „szocialista napilap” alcimet s helyette azt írta a harcosok és nevelők hirlapja.

A volt szocialista vezér minden átmenet nélkül szokatlan és egészen új hurokat ütött meg. „Mi konzervatívok vagyunk — mondotta — mert a Nyugat régi civilizációjában sok minden van, amit konzerválni kell, így az egyén szabadságát, a szellem szabadságát, amely nemcsak kenyérrel él és ezt a szabadságot époly kevéssé nyomhatja el Lenin kaszánya, mint a porosz kaszányaik altisztjei.”

Ettől a naptól kezdve megindult a guerilla-harc a fascizmus és a szocializmus között. Három és fél évig tartott ez a harc, amely meghökken-tette és zavarba ejtette Európa sematikus szociológusait, akik az olasz fascizmust sehogy sem tudták elskatulyázni, a meglévő és elkép-zelt társadalmi forradalmak kategóriájában. A fascizmus valami egészen új volt az európai politikások számára és egyformán értelmetlenül álltak szemben annak harci eszközeivel és cél-kitűzéseivel.

Mussolini maga is többször mondotta, hogy a fascizmus egy tipikus olasz találmány, épügy, amint a bolsevizmus tipikusan orosz, egyiket sem lehet máshová átültetni, mindegyik csak saját földjén sarjadhathat ki és nőhet nagyra.

Amikor Mussolini porondra lépett, az állami élet minden fórumán fölényes és döntő többségben ültek a szocialisták. Három esztendő után az olasz városok utcáin mindennapos lett a fekete ing és a fascista zászló, a nemzeti-testületi állam gondolatától megmámorosodott tömegek száma napról-napra nőtt és 1922 ok-tóber 29-án Mussolini hatalmas hadseregének élén bevonult Rómába, hogy átvegye a hatalmat.

A fascista legenda Mussolini forradalmának történetét így adja elő: Mussolini a milánói

színház páholyában ült s vidáman nevetett a színpad tréfáin, amikor egyik munkatársa belépett a páholyba és halkán így szólt:

— Most telefonáltak, megkezdődött!

— Rendben van, készen vagyok, — válaszolta Mussolini — és feltűnés nélkül elhagyta a páholyt.

Ezzel a színházi jelenettel vette kezdetét a fascista forradalom, amelyre a király sürgönye tett pontot, aki táviratilag rendelte Mussolinót Rómába.

Négy és fél év óta Mussolini a korlátlan ur egész Itáliában.

Egy egész világ, a polgári demokrácia és a szociális forradalom ellenséges keresztútjében Benito Mussolini hatalmas és markáns tenyerével lábai alá kényszerítette a rohanó időt és saját akaratának képét ráerőszakolta az olasz életre. Az antik Rómának és a bolsevik diktatúrának szelleme keveredett össze Mussoliniben, aki tudott szociális tartalmot is belevegyíteni százszázalékosan nemzeti forradalmába.

A progresszió nemzetközi konjunktúrájának idején hatalmas ellenfeleket termelt ki Mussolini forradalma. De meg kell állapítani, hogy a jobboldali fascista rezsim Olaszország belpolitikai életében nem jelent reakciósabb formát, mint sok európai államnak áldemokrácián nyugvó baloldali rendszere. Leszámítva az első évek brutális és vérontó kilengéseit, Mussolini belpolitikai rendszere csak abban különbözik, hogy diktatúrája őszintébb és szisztematikusabb, mint a „demokrata” kormányoké, mert az olasz diktátor amellett, hogy egy új hierarchiát teremtett és a tekintélyt tette korlátlan hatalommá az államban, letörte a munkanélküliséget is és ugyancsak diktátorkézzel teremtett rendet sok, égetően sürgős szociális problémá-

ban is.

A fascizmus belpolitikai problémáinál sokkal súlyosabb külpolitikai hatása, mert Mussolini bizonyos mértékig úgy járt, mint a bűvészinas, aki elszabadította a szellemeket és nem tudja őket többé visszaparancsolni zárt palackjaikba. A feketeingesek a hódító nemzeti eszme jelszavával szegődtek Mussolini zsoldjába és azt a romantikát, amelynek ő volt az ébresztője, most imperialista és háborus hangulattal kell táplálnia, ha nem akarja, hogy ilyen táplálék híjján őt magát falja fel ez a féktelen és zabolátlan romantika. Ezért áll Olaszország állandóan harca készen, mert a fascizmus lelkéhez tartozik hozzá az állandó készülődés a harcra és imperialista hódításokra.

És míg belföldön lassan-lassan megbékélnének már talán az ellentétes táborok is a fascista-uralommal, amelyet ugyanis csak ideiglenesnek hisznek, addig a külpolitikai életben egy állandó nyugtalanságot és idegességet szül ez a folytonos kardesőtetés, amely újabb és újabb háboru szellemét idézi fel a láthatáron. És van még egy másik súlyos hatása is a fascista példának. Noha Mussolini százszor mondta el egymásután, hogy a fascizmust nem lehet idegen területekre átültetni, a diktatura romantikája követőkre talál Olaszország határain túl is, még azokban az országokban is, ahol nem mint Olaszországban, csak egyetlen nép lakik, hanem a többségi nemzet mellett kisebbségek is vannak és ahol a kizárólagos nacionalizmus diktatúrája minden más vonatkozástól eltekintve, pusztulást ígér azoknak, akik nem a többségi nemzet fiaihoz tartoznak.

A nyolcesztendő évfordulóból leginkább ez a tanulság, amit Mussolini már nyolc évvel ezelőtt mondott: a fascizmus Itáliáé. Olaszország, vagy megemészti a mai rendszert, vagy leveti magáról, de más országokban nincs mit keresen ez az ideológia.

Cuza a kamarában színvállásra szólította fel a kormányt a numerusz klauzusz kérdésében

Petrovici közoktatásügyi miniszter visszautasítja a diákoknak államügyekben való beavatkozását

(Bucuresti-Bukarest, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Bardescu elnökölt. A kormány tagjai közül Petrovici, Goga, Valeanu, Berlescu, Busniecescu és Manolescu voltak jelen.

Napirend előtt Cuza a tegnapi diáktüntetésről szóló védelmébe veszi a diákokat, akiknek szerinte joguk van követeléseik mellett gyűléseket tartani. A hatóságok azért nem engedélyezték az összejövetelt, mert a diákok a numerusz klauzuszot kívánják. Kéri a kormányt, körvonalozza pontosan álláspontját a numerusz klauzusz kérdésében.

Petrovici közoktatásügyi miniszter válaszában kijelenti, hogy a kormány a diákok memorandumának számos pontját teljesítette.

A diákok által terjesztett röpírat igazatást tartalmaz

és a hatóságok által foganatosított rendszabályokat ez teszi indokoltá. Megállapítja, hogy Cuzának a reintegrálása, továbbá a hullaboncolás kérdésének elintézése szintén a diákság megvalósított követeléseinek között szerepel. Ugyancsak intézkedéseket eszközöltek olyan irányban, hogy a francia kormány ösztöndíjait csak az arravalók számára ítéljék oda. Megállapítja azt is, hogy a költségvetés is számos kedvezményt biztosít a diákoknak. Hangsúlyozni kell azonban, hogy

az állam problémái és azoknak meg-

oldása nem tartozik a diákságra,

amely kiskoru ugy életkorára, mint számára nézve. Ebben a tekintetben semmiféle kényszer nem tűrhető.

Az a követelés, hogy vezetők legyenek, most nem engedhető meg, holnap pedig, amikor eljön az ő napjuk, akkor lehetetlen lesz a rájuk váró szerepet betölteniök, mert ma tanulás helyett tüntetésekkel foglalkoznak. (Taps).

Florescu cuzapárti a tiszai (brassómegeyi) erdők ügyével foglalkozik.

Manolescu Florescunak régebbi bejelentéseire válaszol az aradi 25 milliós selyemespészség ügyében és arról biztosítja, hogy a bűnösöket megbüntetik.

Bardescu elnök közli, hogy levelet kapott Cuzától, aki tudomására hozza, hogy Paul Hiescu képviselő ezentul nem tagja a Keresztény Ligának.

Ezután áttértek a napirendre és az ujegetemi katedrák betöltéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalták.

Jorga megállapítja, hogy ez a törvényjavaslat politikai érdekeket szolgál.

Dimitriu liberális kijelenti, hogy személyes ambíciók kielégítésére kreáltak új katedrákat és ez a rendszer veszélyezteti a közoktatást. Tiltakozik tulsok filozófiai tanszék létesítése ellen.

március 28

ÉSEK

astagabb betű-
50 lej. Állást-
bírdetések díja
ny továbbitunk
gyzési hírek díja
lej.

k figyelmébe.

a t. utazók-
hygy 1000 ét-
Besztercén a
n-szállodába he-
át. Özv. Schwarz-
2396

ri-uton kiadó egy
fiatalembernek.
adima nyomdában
on L. Pop 10.

nevelő, perfekt
relvtudással, jobb
szhoz ajánlkozik.
L. Munteannál,
is 13.

utor

esőbban besze-
tő, hitelképe-
ek részlet ked-
vezmény.

ein I.
eg. Ferdinand 69

nyva

s.
s negek,
azsások

ef, Cluj
telefon 910.

gok

ferfi- és
háza,
14.

MAX

fecskendője.

K
tet oltott el.

K
réletet men-

X
épviselite

etas No. 3.

az olcsó és
ánzatoktól!

ZSIDÓ NÉPÉLET

Mit alkottak a zsidók a zenében

Beethoven halálának századik évfordulóját természetesen az antiszemita nem hagyhatták ki használatlanul. A nagy német zeneszerző ünneplése jó alkalom számukra arra, hogy kimutassák a fajisághoz való szoros kapcsolatát és ennek során azt, hogy a zsidó faj csak reprodukálni képes hatalmas kulturális termékeket, de soha nem tud fölemelkedni nagy koncepciók megalkotásáig.

E kulturális támadásokra Julius Wolfsohn professzor, a világhírű zenetudós és pianista nagy beszédében válaszolt. Wolfsohn a zsidóknak az utolsó száz évben, tehát Beethoven halála óta elért zenei produktivásáról tartotta előadását. Azzal vezette be beszédét, hogy mindaz, amit összeismert és reakciós gyűléseken mondanak a zsidó zenealkotás másodrendűségéről, egyáltalában nem igaz. Ellenben igaz, hogy a zsidók — összehasonlítva az angol, szerb vagy svéd nemzettel — számban és minőség tekintetében fölényben vannak. Gustav Mahler a legnagyobb zenei alkotó zseni a zsidók között. Ennek a zeneköltőnek mély problémákkal szaturált alkotásai vannak, amelyek megóvják attól, hogy valaha is „divatosokká” váljanak. Mahler zenejének zsidó karaktere a chasid melódiák felhasználásában és utánézésében rejlik. A zenének örök zsidója ő.

Wolfsohn azután Felix Mendelssohn, Bertholdy, Mayerbeer, Bizet, Halevy, Goldmark, Offenbach, Rubinstein és más zsidó zeneszerző jellemzése után rátért Goldfaden ismertetésére. Az új zsidó zene reprezentánsai Arnold Schönberg, E. Wolfgang, Korngold és Richard Mandel már olyan komponisták, akiknek munkáját erősen befolyásolja a zsidó újáéledés szelleme.

Az előadó ezután rátért az antiszemita által annyi előszeretettel hangoztatott „majmoló” művészetre, ami szerintük zsidók privilégiuma. Kimutatta, hogy zsidó művészek érdeme, a túltengő virtuozitást visszacsatorították a maga megfelelő korlátaik közé. Rubinstein Joachim és Davidov voltak azok, akik a művészi harcban elévülhetetlen babérokat szereztek. A reprodukáló zeneművészet legjobbjai között foglaltak helyett zsidó muzikusok, így első sorban Alfred Grünfeld.

Zsidók Szíriában

Nem nagy a zsidók száma a Palesztinával határos Szíriában. Damaszkuszban él körülbelül tízezer zsidó, ugyanannyi Aleppóban. Beirutban négyezer laknak, Saidában kereken ezren.

Legtöbbje spanyol származású. Utódai azoknak, akiket 1492-ben a spanyol inkvizíció kizavart otthonukból és akik azután a törököknél kerestek védelmet. Egyrésztük Konstantinápolyban, Drinápolyban és Szalonikiban telepedett le. Közülük később nagyobb tömegek vándoroltak Szíriába. De Mezopotámiából, Perziából és Indiából is sokan jöttek. legkevésében Német- és Lengyelország felől.

Sok nagykereskedő van közöttük, de legtöbbje ipart űz és alkalmazott, túlnyomó része mégis kiskereskedő és házaló. Az új generációban már számos zsidó orvos és ügyvéd is akad.

Bizonyos vonatkozásban már régebben asszimilálódtak. Ez abban nyilvánul meg, hogy környezetük szokásait magukra öltötték. Másfelől, különösen ami a vallásosságot illeti, kimondottan konzervatívok. Ez évszázad elejéig alig volt zsidó ember Szíria területén, aki megszegte volna a szombatot, vagy aki a zsidó ételtörvényeket nem respektálta, vagy aki vegyes házasságot kötött volna.

Zsinagógai ritusuk alig különbözik más országok szefárd zsidóinak ritusától. A rabbiknak azonban nincs olyan tekintélyük náluk, mint más, különösen a nyugati országokban. A hitközségek autonóm jogok fölött rendelkeznek és a nagyobb községek chacham basijai intézik a kultusz-ügyeket. Az alájuk tartozó rabbik el látják azonban a héber tanítást az iskolákban, metszők és előimádkozók. A kántorok köznapokon valami iparral, vagy üzlettel foglalkoznak.

A Szíriában élő zsidók között különösen a chérem maradt meg élénk népszokásnak. Aleppóban még ma is chérem alá helyezik azt a zsidót, aki a szombatot megsérti. Sőt volt eset rá, hogy egy kereskedőt azért helyeztek chérem alá, mert feleségét kávéházba vitte. Damaszkuszban és Beirutban a chérem-szokás már engedett szigorúságából.

Ritka alkalom!

- 1 pár nagyon szép selyem,....
- 2 pár erős flor és.....
- 3 pár nagyon tartós cérna női..

harisnyát, valamennyi a legdivatosabb színben

410 lei

utánvét vagy a pénz előleges beküldése ellenében portómentesen szállítok. — Megnevezés esetén a pénz visszaküldöm.

„SIPOS” Cluj, Ferdinánd király - ut 8 sz.

Aleppó zsidó asszonyai híresek nagy termékenységükről. Akadnak huszonkétéves asszonyok, akiknek öt gyermekük van és tizenöt-gyermekes anyák nem tartoznak a ritkaságok közé. A völgyény fiatal feleségét rendszerint szülei házába viszi, ahol az első gyermek születéséig maradnak. Ha az asszony hosszabb ideig nem ad utódot, a válás kötelező.

Damaszkuszban a francia kultúra mélyebb nyomokat hagyott. Tagger, Damaszkusz főrabijának rendkívül művelt ember, aki több nyelven beszél. Az 1925—26. évi fölkelés alkalmával a

zsidók rendkívül sokat szenvedtek, a zsidónegyed jórészt elpusztították. Ma béke és nyugalom honol Damaszkuszban, amelynek zsidónegyede nem teszi egy gettó benyomását. Utcai tiszták és emberei gondozottak. Érdekes szokás a zsidónegyedben, hogy pénteken estefelé az asszonyok fehér ruhában jönnek a kapuk elé, a férfiak pedig előttük egy óra hosszat elvonulnak.

Leghaladottabbak a beiruti zsidók. Itt két egyetem is működik: a jezsuitáké és amerikai egyetem, amelyet zsidók látogatnak.

Jött, nyilatkozott, Havannába tért vissza a panamázással vádolt volt osztrák pénzügyminiszter

Bécs, március 28. Megírtuk, hogy Ahrer, a keresztényszocialista volt pénzügyminisztere, akit a Bosel-féle postatakarékpénztári ügyben panamázással vádoltak és aki e vád következményei elől Newyorkba, majd Havannába utazott, hirtelen megjelent Ausztriában. Az első jelentések szerint Ahrer azért jött vissza, hogy igazolja magát a postatakarékpénztár ügyének megvizsgálására kirendelt bizottság előtt. Most azonban kiderült, hogy a panamázással megvádolt keresztényszocialista pénzügyminiszter csak Grácig jött, az osztrák fővárosba már nem jutott el. Innen intézte nagyhangú kijelentéseit mindazok ellen, akik a Bosel-féle postatakarékpénztári ügyvel kapcsolatban meg merték mondani róla is a véleményüket. Magához kérte az újságírókat, akik előtt arra a kérdésre, miért utazott el az őszkor Ausztriából, így felelt:

Nem kapott munkakört

— Lemondásom után nem kaptam Ausztriában megfelelő munkakört, mire körülnéztem másfelé. Kimentem az úvilágba, amely ebből a szempontból nagyon megtetszett nekem. Newyorkban majdnem naponta érintkezésben voltam az osztrák főkonzullal és az ő tudtával utaztam Havannába. Itt is jóviszonyban voltam az osztrák Fischerauer konzullal és Schmidt vicekonzullal. Nem voltam szökevény.

— Amikor a postatakarékpénztár ügyei megvizsgálására kirendelt bizottság idézést küldött önnek Havannába, miért nem űlt hajóra és jött haza a saját becsületének megvédésére?

— Minthogy ártatlannak tudtam magam, számomra sokkal fontosabb volt utánaérni, hogy tudjam magam és családom egzisztenciáját szbiztosítani. Közben az újságok nagy botrányt csináltak esetemből, mondhatom azonban, hogy az efféle „lármá” több árt, mint használ Ausztria hírnevének.

Miért éppen most?

— Miért éppen most érkezett vissza Havannából miniszter ur? — kérdezték az újságírók.

— Mert most volt alkalmam rá. Olyan foglalkozást vállaltam Havannában, amely üzletileg is lehetővé teszi az Európába való visszatérést. Eljöttem a családomért főleg és meglátogatom öreg szüleimet.

— Van valami közölni valója a postatakarékpénztári ügyvel kapcsolatban?

Nincs semmi közölni valóm. A rágalmak és vádak egész tömegét zudították rám és én úgy vélem, leghelyesebb, ha most nem állok be a politikai események központjába. Így határoztam politikai barátaim tanácsára. De mondhatom, hogy egyébként sem érdekel Ausztria aktuális politikája. Nem vagyok hajlandó magamat a politikai zűrzavarban a pártok futball-labdájává odaadni.

Mi van a becsülettel?

— De miniszter ur — nyugtalankodtak az újságírók — az ön egyéni becsületéről is szó van!

— Sem pénzem, sem kedvem, sem időm, hogy hónapokig tartó becsületügyi eljárás végét bevárom. Nem is helyezek súlyt rá, hogy minden ember rólam alkotott véleményét kikorrigáljam. És annyit mondhatok, hogy a postatakarékpénztári ügyben jószándékkal és becsületesen jártam el. Az állam érdekeit védtem, amikor a Bosel-megállapodást kiforszíroztam minisztartársaimtól.

— Nem lenne helyesebb, ha miniszter ur még elutazná Bécsbe és a bizottság rendelkezésére állana? Ugy véljük — volt az újságírók utolsó megjegyzése — az ország jóhírnevének is használna!

— Ugyan kérem — idegeskedett Ahrer ur — ez az ország most olyan kezében van, hogy bizony nem érdemes áldozatot hozni érte. Eljön azonban annak az ideje is, hogy a nagy nyilvánosság előtt tartózkodás nélkül fogok majd beszélhetni.

Ezzel zárult az interjú.

A miniszter tegnap este már el is hagyta Ausztria területét. Grácból egyenesen Triesztbe utazott. Az a közvetlen terve, hogy egyideig átüljön fog az olasz Rivierán, ahová követni fogják felesége és gyermekei. Onnan az Ahrer-család visszautazik Havannába.

— Háromszázhetvenöt pályázat érkezett be a Népszövetség székházának megépítésére. Gentből jelentik: A Népszövetség székházának megépítésére kitűzött pályázatra 375 pályázat érkezett be, amelyeket a bírálattal megbízott zsüri három-négy hétig fog tanulmányozni.

* Husvétii ajándéknak legalkalmasabb Chad Gadja: Dass Pessachbuch Perez, Heine, Agnon stb. stb. irásaival, illusztrációkkal. Ára 95 lej. az Uj Kelet könyosztályában.

Bárány ארטה בשר étterme

ORADEA, Strada Episcopul Pavel-utca No 21.

A előny

A kínai nacio azonnali átad

London, március 28. — Korántsem látszik — korántsem Sanghajt és Nanki eredeti programjuk előnyomulásukat, az séges Kina megte mellett.

Erre valla a győz rancsnokának, Csang melyet az „United Csang-Kai-Sek szeri

kantoniak legk

ami által megnyíli megteremtéséhez.

E kijelentése sereg jobbszárnya kezdte előnyomulás mig a balszárny a irányában nyomul. Fenghjusiang kétsz Peking irányában.

London, március 28. — Kedések korántsem eselék felgyújtotta és Monora olasz, D logatott kinzások k

A kegyetlenkedé doni „Observer” sze ért a kantoniak és lásokat Sanghajban.

Az angol, amerikai megegyeztek abt területeket Sang

A legutóbbi nap teltek el. A francia ros területen kisel voltak.

London, március 28. — Hajban gyűlést tartó Sek tábornok is rész tilag kimondotta, h ják a hatalmaktól átadását. A gyűlés us seket rendezett az id

Tokio, március 28. — gonyzó flottaegysége páncélos cirkálóból, kilenc torpedóromból álló japán flottó dón a kínai partok két japán páncélos c három torpedóromb

Nagy Assz

Ne engedjék akármilyen szappant l banem kö

csak Szen cerin bor

használd, hatásáná zést kizár illata, va hab folyta kolozsvá szítmény

Kaphato

A kantoniak megkezdték előnyomulásukat Peking ellen

A kínai nacionalisták nagy népgyűlésen követelték a koncessziós területek azonnali átadását. A japánok, amerikaiak és angolok nem adják fel jogaikat

London, március 28. A kantoniak — ugy-
látszik — korántsem elégednek meg azzal, hogy
Sanghaj és Nankingot megszállták, hanem
eredeti programjukhoz híven, folytatni akarják
előnyomulásukat, amelynek végső célja az egy-
esés Kína megteremtése, Kanton vezetése
mellett.

Erre valla a győzelmes kantoni csapatok pa-
rancsnokának, Csang-Kai-Sek-nek nyilatkozata,
melyt az „United Press” munkatársának tett.
Csang-Kai-Sek szerint a

kantoniak legközelebbi célja Peking
elfoglalása,

ami által megnyílik az út az egységes Kína
megteremtéséhez.

E kijelentéssel egyidejűleg a kantoni had-
sereg jobbszárnya a tengerpart mentén meg-
kezdte előnyomulását Santung-tartomány felé,
míg a balszárnya a Nanking-pekingi vasutvonal
irányában nyomul Peking felé. Mongoliából
Fenghsiang kétszáz ezer emberrel nyomul előre
Peking irányában.

London, március 28. A nankingi kegyetlen-
kedések korántsem értek véget. Tegnap a eső-
eselek felgyújtotta a francia misszió épületét
és Monora olasz, Dupont francia patereket vá-
logatott kínzások között kivégezték.

A kegyetlenkedésekkel kapcsolatban a lon-
doni „Observer” szerint a nankingi események-
ért a kantoniak és a hatalmak közötti tárgya-
lásokat Sanghajban elnapolták.

**Az angol, amerikai és japán kormányok
megegyeztek abban, hogy a nemzetközi
területeket Sanghajban nem adják fel.**

A legutóbbi napok Sanghajban nyugodtan
teltek el. A francia koncessziós területtel hatá-
ros területen kisebb nacionalista zavargások
voltak.

London, március 28. A nacionalisták Sang-
hajban gyűlést tartottak, amelyen Csang-Kai-
Sek tábornok is részt vett. A gyűlés határozat-
lag kimondta, hogy azonnal követelni fog-
ják a hatalmaktól a sanghai idegen negyedek
átadását. A gyűlés után a tömeg utcai tünteté-
seket rendezett az idegenek ellen.

Tokio, március 28. A Sanghaj előtt horgo-
nyzó flottaegységeken kívül újabb négy
páncélos cirkálóból, tizenhét cirkálóból, tizen-
kilenc torpedórombolóból, hét tengeralattjáró-
ból álló japán flotta esatlakozott, mely állandóan
a kínai partok mellett cirkál. További
két japán páncélos cirkáló, hat cirkáló, huszon-
három torpedóromboló és tizenkét tengeralatt-

járó demonstrációs flottagyakorlata várható.

London, március 28. Sanghajban a középü-
letekre kitérték a szovjet lobogót. A vasúti
munkások felvették a munkát. A sztrájk is
megszűnt, de a szindikátusok újabb általános
sztrájkjal fenyegetőznek, ha az idegen kon-
cessziók barrikádjait el nem távolítják.

Az angol sajtó szóvá teszi, hogy eddig An-
glia egymaga viselte az erkölcsi, politikai és
katonai terheket a kínai expedícióban, mert
Amerika és Japán nem működtek közre kato-
nailag. Nankingban azonban az Egyesült-Ál-
lamok és Japán is érdekeltek azáltal, hogy most
mindketten kiléptek passzív magatartásukból,
tehát nekik is vállalniuk kell a terheket.

**Az angol és amerikai hadihajók ágyu-
tüze Nanking legnagyobb részét el-
pusztította.**

A bombázásnak több mint kétezer kínai esett
áldozatul.

Nem erősítették meg az albán forradalom hírét

**A jugoszláv külügyminiszter fogadta az olasz és albán követeket
Olaszország elfogadta a vizsgálóbizottság kiküldését**

(Páris, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyes vasárnapi reggeli lapok arról a hírről
számoztak be, hogy Albánia északi részében forradalom tört ki, melynek az a célja, hogy
Achmed Zogu béget eltávolítsa a kormány éléről s ezáltal nullifikálja a tiránai olasz-albán szer-
ződés érvényét.

A hírt, melyet Berlin röpített világgá, mindeztideig nem erősítették meg, a francia külgy-
minisztérium semmiféle forradalmi megmozdulásról nem tud.

Belgrád, március 28. Perics jugoszláv külügyminiszter szombat este fogadta Olaszország
és Albánia követeit. Valószínűnek tartják, hogy a közvetlen tárgyalások megkezdéséről ráücs-
koztak, ami tehát az olasz-jugoszláv konfliktus lényeges enyhülését jelenti.

Páris, március 28. A lapok jelentése szerint Olaszország elfogadta az angol javaslatot,
hogy az albán-jugoszláv határra 3 francia, 3 német és 3 angol tisztből álló bizottságot küld-
jenek ki. A bizottság mellett egy olasz és egy jugoszláv megfigyelő tiszt is lesz.

A kormány akarata ellenére tovább javult a lej

**Zürichben 3-55 szantimra emelkedett a román valuta árfolyama.
A Banca Nationala ellensúlyozni akarja az emelkedést**

(Cluj-Kolozsvár, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A három nappal ezelőtt megindult
lejjáulási folyamat ma folytatódott és Zürichben 3-40 szantimos nyitási árfolyam után 3-55-re javi-
totta a lej zárlati kurzusát. Ezt az emelkedést esz-
komplálták a külföldi pénzügyek is, így Páris 17-00
frankkal, Budapest 3-60 pengővel, Prága 23-15
cseh koronával és Bécs 37-47 schillingel jegyzett
100 lejt. Míg a külföldi pénzügyek majdnem teljes
egészben értékelik a zürichi jegyzést, addig a bel-
földi forgalomban a lej zürichi paritása alig vala-
mivel haladja meg a 3-25 szantimos lejárfolyamot.

A délelőtti órákban a belső devizatorgalom
a tartózkodás jegyében indult meg, később azonban
nagyobb mennyiségű idegen fizetési eszköz került
piacra, ami általános lemorzsolódást idézett elő úgy,
hogy a késő esti órákban a lej paritása 3-30 szan-
timra javult.

Az „Adeverul” értesülése szerint a Banca
Nationala meg akarja állítani a lej emelkedését és
devizát vásárol. Az intervenció lehetőségei azon-
ban limitálva vannak, mert a bankjegykibocsátás
felső határát már majdnem elérte és a banknak
már nem áll rendelkezésére jelentékenyebb mennyi-
ségű lej. Jellemző, hogy a bukaresti tőzsde ma
nem követte Zürichet és a devizák szilárdak ma-
radtak, noha a lej Zürichben ismét emelkedett.

A lej emelkedését a gazdasági élet rendkívül
vegyes érzelmekkel fogadja. Különösen a belső
fogyasztás részére dolgozó ipari vállalatokat érinti
katasztrofálisan ez a váratlan és minden várakozást
felülmúló emelkedés és azért érthető idegességgel
figyelik a lejjáulás további alakulását, mely a
jelek szerint a kormány intenciója ellenére és a
küszöbön álló német kölcsön reményében követ-
kezett be.

Eitel Frigyes és Ludendorff voltak a felbujtói Rathenau gyilkosának?

Szenzációs leleplezések a giesseni orvgyilkos-pör tárgyalásánál

(Berlin, március 28. Az Uj Kelet tudósi-
tójától.) A giesseni „Feme”-pör, amely Wag-
ner, nyugalmazott alezredes meggyilkolásának
kísérlete miatt folyik, tegnap szenzációs lele-
plezéseket hozott, Schmidt-Halbschuh tanu, aki
azelőtt nagy szerepet játszott a nemzeti szerve-
zetekben, Heinz vádlott ellen igen súlyos val-
lomást tett. Többek között elmondta, hogy
Heinz Frankfurtban összejött Kermel, Rathenau
gyilkosával és Thyllessenel, aki az Erzberger-
gyilkosság egyik tettese.

**Ennél az összejövetelel beszélték meg
Rathenau meggyilkolásának terveit.**

Heinz résztvett abban a komplottnban is, amely-
nek célja az volt, hogy Günther diákot, aki
részt vett Rathenau meggyilkolásában, a börtön-
ben megmérgezzék. Schmidt-Halbschuh val-
lomása a vádlottak között nagy izgalmat kel-
tett. Heinz magából kikelve felugrott, a bírói
emelvény elé lépett és hadonászva kiáltotta:
„Mindez alávaló rágalom!”

**Most már tudom, kinek a besugására
hallgatott ki az ügyész négy héttel
ezelőtt Eitel Frigyes herceg, Ludendorff
tábornok, Erhart kapitány és Awalow-
Belmont tábornok felbujtói szerepére
nézve a Rathenau-gyilkosságnál.”**

Heinz elszólása a hallgatóság között leirhatatlan
konsternációt keltett, mert ebből a kifakadás-
ból világosan kitűnik, hogy

**Eitel Frigyes herceg, Ludendorff, Erhart
és Awalow-Bermont ellen bűnügyi vizs-
gálat van folyamatban gyilkosságra
való felbujtás miatt.**

A tárgyalás elnöke nem engedte tovább fesze-
getni ezt a kérdést, azonban az egyik ügyvéd
kérdésére Schmidt-Halbschuh tanu a tárgyalás
további folyamán elmondta, hogy Ludendorff
levelet írt Heinznek, amely többek között a
következő mondatot tartalmazta: „Kedves Ba-
rátom! Miért nem teszi el őt (Rathenaut) láb
alól”. A giesseni pörben előreláthatólag csak a
jövő héten lesz ítélet.

— Immanuel Olsvanger Szatmáron. Dr.
Immanuel Olsvanger, a Keren Hajjeszód jeru-
zsálemi direktóriumának delegátusa, aki nagy-
szerű szónoki képességével, előadásának saját-
szerű és lebilincselő erejével, valamint mondani-
valóinak profétai szépségével magával ragadta
Erdély és a regát összes nagyobb városainak
zsidóságát, utolsó romániai előadását Szatmáron,
e hó 30-án tartja meg. Az előadást nagy érdek-
lődés előzi meg.

Nagyságos Asszonyom

Ne engedje, hogy
akármilyen borotva-
szappant használjon,
hanem követelje, hogy borotválásra

**csak Szent-László gly-
cerin borotvaszappant**

használjon, mivel ez fertőtlenítő
hatásánál fogva mindenféle fertő-
zést kizár. Használata kellemes
illata, valamint a bő és tartós
hab folytán nagyon előnyös. Csak
kolozsvári Heinrich-féle ké-
szítményt fogadjunk el.

Kapható mindenütt

**terme
ca No 21.**

Feuerberg: az átmeneti korszak költője

A múlt század utolsó éveiben, amikor a naszkala-korszak napja lehanyatlott és irodalmi forrongásai megérték a félbehajló alkonyatot, az új héber irodalom porondján egy sápadt arcú költő jelent meg, Mordechaj Zeév Feuerberg, akinek írásai híven tükrözik vissza egy átmeneti kornak minden fájdalmát és vergődését.

Feuerberg „a zsidó utcában” született és magába szívta a galut zsidóságának minden életmegnyilatkozását, amely telítve van száraz életszabályokkal és dogmatikus törvényekkel. Az álmodozó, érzékeny lelkű fiút azonban nem elégitette ki a zsidóságnak ez az értéke és kutatni kezdett valami szépségben gazdagabb tartalom után, amelyben több a poézis és amely megragadabb az előbbinél. A zsidó legendavilág, a kabbalisztikus titkok tana, a chaszidizmus és ennek az az igyekezete, hogy a végtelenség völgyeibe behatoljon és lerántsa a leplet, amely a teremtés szövevényét burkolja be, mindezek emelték ugyan szemében az ózsidóság értékét és elbűvölték lelkét, de a vézna fiút, valahányszor rápillantott erre a legenda-óriásra, félelem fogta el...

— Apám, én félek az árnytól... félek...
Lelkét lenyitgözi a sok szorongás és levegő után, lendület után vágyódik.

„És a levegő mily édes. Világosság hullámai usznak itt-ott s a szellő gyenge szárnyain édes illatok áradatát hozza az utcába. A természet csupa üdeség, az egész teremtés csodálatos harmónia”.

Kicsiny örökséget hagyott ugyan részünkre Feuerberg, de mégis behatolt a zsidó Phantombba azzal a nagy kérdéssel, amelyet a „Lőn?“, „Hová?“ című elbeszéléssel állított élénk. A haszkala íróval ellentétben, akik mindig a kétségtelen, a biztos nevében beszéltek, Feuerberg csak a talárról beszélt.

Több hitelt érdemelt az óvatos talár, mint a kellő megfontolás nélkül mondott biztos — ez a jelszó, amelyet a kornak legnagyobb tévelygője, Micha Jozsef Berdicevszki hallatott először, megtalálta poétikai kifejezését Feuerbergnek fenti elbeszéléseben, hősének Nachmann alakjában. Nachmann mindent kétségbevonva mered maga elé és vonogatja a vállát. Nagyon jól jellemzi Feuerberg gondolatvilágát és az új világról alkotott elgondolásait azok a szavak, amelyeket Nachmann apjával mondott el:

„A balgák azt hiszik, hogy a Messiás ételt, italt és parnoszt fog hozni a világnak. A Messiás, írják a szent könyvek, ki fogja tűzni a tisztatlanság szellemét a világból. Mielőtt eljön a Messiás, megváltást fog hozni előbb a tora betűinek, azután a tekercseknek, megváltja először a sechinát, azután Jisráélt”.

Nachmann alapján véve különbözik a haszkala-irodalom hőseitől, akik tudják mi vár rájuk, leszámoltak a múlttal és a jövőt keresik. Nachmann azonban nem harcol, de nem is alkalmas a harcra. A harc önmagától tör ki és dul a költő lelkében. Két világ harca ez, az új és a régié, az élet és a könyvek harca, az örökölt ballaszt és az értékek átértékelésének harca ez. És a tragédia benne az, hogy a költő lelke megrebben a félelemtől, ha arra gondol, hogy a két oldal közül az egyik győzni fog. Ha a régi fog győzni — kiált fel vonagló lélekkel — megdermed az epedő szív, ha az új fog győzni, egy egész világ dől össze.

És Nachmann-Feuerberg fellázad és felkiált: „Hová?“. „Szerencsétlen vagyok, — mondja — mert gyermeke vagyok egy népnek, amely nem ismer ezen a világon vallásán kívül egyebet. Csak két ut van előtted: harcolj a valóságért, vagy ellene.”

Az örült Nachmann magába roskad. Szívében távoli világ álmát hordozza. Szemlélődik, a tettvágy azonban tovább üzi. A Chibáth-Cion eszme a munka és a megváltás akarata lángra lobbantja benne a szunnyadó szikrákat, újra kilép a porondra és beszélni kezd Achad Haam stílusában: „A zsidó népnek vissza kell térnie országába, nem azért, hogy megmeneküljön az éhségtől és a korbáctól, hanem, hogy ott egy új életnek, egy új társadalomnak alapját rakja le, egy olyan társadalomnak, amely mindenkor mintául szolgáljon az egész világnak, mint

amilyen az ózsidó társadalom volt a maga idejében, amely életet, reményt, új tettekre való törekvést adjon az egész emberiségnek.

Feuerberg tagadója itt az európai kultúra egész ideológiájának, egy új kultúrát teremt, amelyet Keletnek próféciál. S megelőzi itt Martin Buber az Európából való megfutamodással. Az eszmének, amely Keletnek a Nyugat omladékain való felépítését és a zsidóság és Kelet közötti kapcsolatok megújítását hirdeti, szószólója Martin Buber is. Közte és Feuerberg között csak annyi a különbség, hogy ő kultúrától menekül Európából, míg Feuerberg hátat fordít ennek a kultúrának, még mielőtt ivott volna borából.

„Azért lettem örült, mert nem tudtam merre

forduljak, s most hasznavehetetlen ember vagyok. Volt idő, mikor népem élére akartam állni, de most nem lehet, egy új nemzedék jön és az fogja vezetni a népet.”

Nachman-Feuerberg hitben született és hitben halt meg. Azzal a biztos hittel hagyta el az életet, hogy egy új nemzedék jön, amely megfejtje az ő összes problémáit.

Akit az Istenek szeretnek, az korán hal meg — mondják a görögök. 5659 Védar 25-ik napján, huszonnyolc esztendővel ezelőtt ragadta el a halál Mordechaj Zeév Feuerberget, huszonnégy éves korában. Minékünk, az új, általa megjövendő generációnak örökké halhatatlan marad.

Schön Dező

Áprilisban megkezdik a Vezuv által elpusztított Herculaneum teljes feltárását

Évekig fognak tartani az ásátások. Még felbecsülhetetlen kincsek vannak a 30 méteres hamu-, láva- és sárreteg alatt

(Róma, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az olasz kormány elhatározta, hogy nagyméretű ásátásokat indít a földrengés által elpusztult Herculaneum nevű ókori város környékén, amely Pompeivel és Sabiaevel egyszerre esett áldozatul a Vezuv katasztrófális kitörésének. Az ásátási munkálatok, amelyek teljes egészében felszínre akarják tárni Herculaneum romjait, április 21-én veszik kezdetüket Majuzi professzor vezetése mellett. Az előzetes tereptanulmányok arra mutatnak, hogy az ásátási munkálatok sok nehézségbe fognak ütközni és így évekig is eltartanak majd. Az ókori Herculaneum fölött ugyanis ma egy teljesen modern város emelkedik, azonkívül pedig a régi várost 30 méter vastagságú lávaréteg fedi, amely négy egymást követő erupcióból állott elő és ezen a hatalmas lávatarakon még többméteres sárreteg is teteszkedik, amely az óriási hamuesőből keletkezett.

Herculaneum városa, amelyet helytelenül Herculamennak is mondanak, a Vezuv lábánál, közel a tengerhez fekszik. Ósrégi emberlakta telep, amelyet már az oszkusok, később a tirrhenek, majd a görögök is laktak és utoljára a rómaiak fejlesztették jelentős vidéki várossá, ahol főleg gazdag földbirtokosok laktak. Már a rendes idősámítás előtt 95-ben sokat szenvedett a földrengések által, tizenhat évvel később pedig, vagyis 79-ben a kialakult hitt Vezuv borzasztó kitörése teljesen eltemette. A pusztulás Herculaneumból indult ki és csak azután zúdult Pompeire és Sabiaere. A város egészen eltűnt a föld színéről és a följé került 50—100 lábnyi vastag láva- és hamurétegen később két kis város épült: Portici és Resina. A régi Herculaneum pedig teljesen feledésbe merült.

Vége 1721-ben, tehát kereken 1800 évvel a katasztrófa után egy kutfurás alkalmával véletlenül ráakadtak 25 méteres mélységben a régi színház romjaira és három szép női szobrot is találtak, amelyeket most a drezdai múzeumban őriznek. A leletek nyomán újabb ásátási kísérletek folytak, de rendszeres kutatásról csak 1760 után lehet szó. A francia forradalom alatt az ásátások rövid időre ismét félbemaradtak, de a 18. század eleje óta ugyyszólván szá-

kadatlanul tart az eltemetett város feltárása, amelynek folyamán a legszebb eredményeket ezideig a Bonaparte József, Napoleon öccse és Murat nápolyi király, a nagy francia császár sógora által 1805 és 1815 között végzett ásátások, később pedig az 1869 és 1876 közöttiek, csak hogy a legtöbb feltárt épületet vissza kellett temetni a fölöttük épült modern házak épségére való tekintettel.

A most újra meginduló ásátások jelentősége, szemben Pompeivel, amely mondain város volt és közkedvelt fürdőhely, nem az épületekben van, hanem műemlékeiben és különösen bronzszobraiban rejlik, amelyek legnagyobb részét Nápolyban vannak. Pompeiben tudvalegőleg tűz pusztított és így az ottani tárgyak legnagyobb része elpusztult, másik részét pedig a még menekülni tudó lakosság magával vitte. Herculaneum népe azonban már nem tudott menekülni és így minden vagyon, felszerelésük és műtárgyuk ottmaradt a sár és kőáradat alatt. Jellemző például, hogy míg Pompeiben semmilyen írott emlékre nem bukkantak, Herculaneumban, a régi város falain kívül egy egész könyvtára akadnak, amely ma szintén a nápolyi múzeumban van. A könyvtár többszáz papyrustekercsből áll, amelyeket különböző vegyi eljárásokkal részben sikerült olvashatóvá tenni és amelyekben Epikur, Philodemos és más görög bölcselők műveit fedezték fel.

Ugyancsak ott őrzik Seneca római bölcs mellszobrát, továbbá Mercur, Victoria, Venus, Diana, Alvo Faun és a Harcoló Amazon elnevezésű szobrokat, továbbá a következő festményeket: Thesens és Minotaurus, Telephus és Herakles, Amorok vására, Bacchansnő, amelyeket Herculaneumban találtak. Az eddig feltárt épületek közül is abszolút művészeti értékű például a színház, amely tiszta kőből épült, 19 sor üléssel, tízezer néző számára, továbbá egy Argus nevű nábob háza, pompás díszítésével és több bolthelyiséggel, amely az ókori magánélet ismeretére bírnak nagy tudományos értékkel, azonkívül egy borbélyműhely és egy sebészeti terem. Az eddigi leletekből következtetve, Majuzi professzor abban bízik, hogy Herculaneum romjai között még felbecsülhetetlen értékű kincsek várnak feltárásra.

Rituális konyha a
NERVA
szanatóriumban.

Gőz- és kádfürdő mindenki számára.
Férfiaknak reggel 5—1/2-ig és d. u. 1/2-6—8-ig. — Nőknek d. e. 10—1-ig,
Tel. 600. d. u. 2—5-ig. Tel. 600

Cluj, Str. Regalá (Majális. u.) 12-a.

Meg...
(Cluj-Kolozs tudósítójától).
Egyetemen ism...
Ezuttal a gyó...
leus jelenetek...
csodálatos mód...
zavarástól, rom...
gyógyszerészha...
a kurzusokat, a...
blémák felveté...
Meg kell állá...
gyógyszerészha...
helyiségében vi...
rány inscenálói...
Szombat dé...
fiziológiai intéz...
meg az elsőve...
gatók. A vizsg...
szerész má az...
észrevette, hog...
szerelet csoportj...
velük szemben.
Az orvostanhal

Bucuresti-Ba...
este a diákok a...
tartottak, amely...
szuson elfogadot...
diákok a gyűlés...
csendőség mega...
incidens történt...
tost inzultáltak...
a kordont. A tü

Két me

Belea kapi

(Cluj-Kolozsv tudósítójától.) K...
százados állt ma v...
test hadbírósa el...
alatt levő I. számú...
vári 91. gyalogezred...
akit sikkasztással v...
Balea kapitányt 19...
ség adminisztrációj...
nak intézésével biz...
Balea kapitány kez...
lásokra kiutalt ösz...
lanul számolt el.

Egy vizsgálat a...
látkak a helyörség...
pitány nem tudott...
a gazdasági hivata...
delt el a kapitá...
után hadbírósa g...
zados. A mai tár...
védekezett, hogy...
gálatot és sokold...
pontos elszámolásh...
kész a hiányzó ösz...
hosszas tanácskoz...
rangjától való me...
kapitányt.

Jon Lehaciu, a...
századosát okirath...
vádolta meg a kato...
Lehaciu kapitány ha...
szabadságot tarta Kle...
nyilvántartóban jela

SE

Különleges m

NI

Paul Czimer
Grüne, Fösze
Alexander.

Megverték három zsidó gyógyszerész-hallgatót a kolozsvári egyetemen

(Cluj-Kolozsvár, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid szünet után a kolozsvári egyetemen ismét megkezdődtek a zsidóverések. Ezúttal a gyógyszerészeti fakultás volt turbulens jelenetek színhelye. Ez a fakultás eddig csodálatos módon ment maradt minden rendezettség nélkül, román, magyar, német és zsidó gyógyszerészhallgatók szorgalmasan látogatták a kurzusokat, tanultak és így nemzetiségi problémák felvetésére nem igen maradt idejük. Meg kell állapítanunk, hogy ezúttal nem a gyógyszerészhallgatók, hanem a fakultás egyik helyiségében vizsgáló orvosok voltak a botrány iscenálói.

Szombat délután öt órakor az egyetem fiziológiai intézetében fizikai vizsgára jelentek meg az elsőéves gyógyszerész- és orvostanhallgatók. A vizsgázók közt lévő négy zsidó gyógyszerész már az írásbeli vizsga megkezdése előtt észrevette, hogy a diákoknak egy botokkal felszerelt csoportja fenyegető magatartást tanúsít velük szemben. Félhétkor a vizsga véget ért. Az orvostanhallgatók egyrésze elállta a terem

kijárót, a négy zsidó diák nem merte a termet elhagyni. Egyikük védelemért fordult a vizsgázató asszisztensnőhöz, aki azonban kijelentette, hogy sajnálatára nem tehet semmit a zsidó diákokért.

Időközben az összes vizsgázók elhagyták a termet, amelyben már csak a négy megrémült zsidó gyógyszerészhallgató maradt. A botokkal felszerelt diákok szakadatlanul kiabáltak a terembe:

— Gyertek csak ki, zsidók, majd ellátjuk a bajotokat!

Végül is megunták a folyosón való várakozást és benyomultak a terembe. A zsidó diákok a kémiai laboratóriumba menekültek, támadók azonban ide is követték őket és három közülük botokkal megverték. Sch. gyógyszerészhallgató fején szenvedett súlyos sérüléseket, miközben a verekedők egy több ezer lej értékű műszert is eltörtek. A negyedik zsidó diák félelmében a laboratórium ablakán keresztül keresett menekülést, ahonnan félemeleti magasságból az utcára ugrott.

Diáktüntetések Bukarestben

Bucuresti-Bukarest, március 28. Tegnap este a diákok a Gutenberg teremben gyűlést tartottak, amelyen követelték a jassii kongresszuson elfogadott pontoknak megvalósítását. A diákok a gyűlés után tüntetni akartak, de a csendőrség megakadályozta őket ebben. Több incidens történt, egy csendőr és egy rendőrbiztos inzultáltak a diákok, akik át akarták törni a kordont. A tüntetők közül százat letartóztat-

tak és bíróság elé állítják őket a közrend megzavarásáért. Cuza professzor ma reggel megjelent a rendőrprefektúrán és kérte híveinek szabadonbocsátását. A diákokat délben, miután jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, szabadonbocsátották. Cuza egyébként az ügyben a parlamentben is interpellált, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

Két magasrangú katonatiszt a kolozsvári hadbírótság előtt

Belea kapitányt hathónapi börtönre ítélték, Lehaciu kapitányt felmentették

(Cluj-Kolozsvár, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két magasrangú katonatiszt, két százados állt ma vádlottként a kolozsvári VI. hadtest hadbírótsága előtt. A Solomon ezredes elnökléte alatt levő I. számú tanács Belea Juon gyalafelhívá- rú 91. gyalogezred századosának bűnperét tárgyalta, akit sikkasztással vádolt meg a katonai ügyészség. Belea kapitányt 1925-ben a gyalafelhívá- rú helyőrség adminisztrációjának vezetésével és husellátásá- nak intézésével bízták meg. Százerek forogtak meg Belea kapitány kezén, aki különösen a marhavásár- lássokra kiuntat összegekkel rendetlenül és pontatlanul számolt el.

Egy vizsgálat alkalmával 32,040 lej hiányt találtak a helyőrség pénztárában, amellyel Belea kapitány nem tudott elszámolni. Rohner ezredes, a gazdasági hivatal parancsnoka vizsgálatot rendelt el a kapitány ellen, melynek befejezése után hadbírótság elé került a megtévedt százados. A mai tárgyaláson Belea kapitány azzal védekezett, hogy három helyen teljesített szolgálatot és sokoldalú elfoglaltsága akadályozta a pontos elszámolásban. Egyébként kijelentette, hogy kész a hiányzó összeget megtéríteni. A hadbírótság hosszas tanácskozás után hathavi börtönre és rangjától való megfosztásra ítélte Belea Juon kapitányt.

Jon Lehaciu, a beszercei II. gyalogezred századosát okirathamisítással és megvesztegetéssel vádolta meg a katonai ügyészség. A vád szerint Lehaciu kapitány hatáskörét túllépve, hat hónapra szabadságoltatta Klein Jakab közlegényt, akit a nyilvántartóban jelenlévőként vezetett be. A vádirat

elmondja, hogy Lehaciu kapitány állítólag azért szabadságolta a katonát, hogy a századnak felszerelési raktárában mutatkozó hiányokat bevásárlásokkal pótolja, ezt azonban a vád nem véli bebizonyítotttnak.

A tárgyalás folyamán tanuként kihallgatták az ezred parancsnokát, parancsnokhelyettesét és több magasrangú tisztjét, akik egyöntetűen azt vallották, hogy a vádlottat korrekt és nyílt jellemű embernek ismerik. A tanuként kihallgatott Klein Jakab ellentmondásba keveredett önmagával, mire Botez kapitány katonai ügyész hamis tanúzás miatt vádat emelt a tanu ellen. A tárgyaláson bebizonyítás nyert, hogy Lehaciu kapitány a felszerelési raktár átvételekor hiányokat konstaltál és hogy Klein valóban több ilyen tárgyat hozott szabadságáról való visszatérte alkalmával a raktár számára.

Dr. Mircea Georgescu lendületes védőbeszédben érvelt a vádlott ártatlansága mellett. A hadbírótság rövid tanácskozás után Lehaciu kapitányt felmentette a hamisítás és vesztegetés vádjá alól.

— Egy abessziniai zsidó tanítót egyhavi fogházra ítélték a fascizmus ellen írott cikkéért. Rómából jelentik: Addis Abedában, Abesszinia fővárosában egy fascista-ellenes cikkért az olasz konzul elégtételt kért. Az abessziniai régens a lap vezetőjét, amelyben a cikk megjelent, elmozdította és egyhavi fogházra ítélte. A cikk szerzőjét, aki egy abessziniai zsidó iskola tanítója, elfogták és egyhavi fogházra és pénzbüntetésre ítélték. Az iskolát pedig, ahol tanított, bezárták.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napiapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Kedd
5687. Véadar 25.
1927. március 29.

A tizenötödik kongresszus felé

A Cionista Világszervezet végrehajtóbizottsága a napokban küldte szét értesítését az egyes országos szervezeteknek, amelyben közli, hogy a legközelebbi cionista világgongresszus ez év szeptember havában lesz megtartva Közép-európa valamelyik nagyobb városában. Az idei kongresszus sok tekintetben nagyobb jelentőséggel bír, mint a háború után megtartott kongresszusok bármelyike és ezért érthető, hogy a világ zsidósága feszült érdeklődéssel is kíséri a kongresszus előkészületeit.

Az események középpontjában a Jewish Agency kérdése van, amely kérdés tudvalevőleg már az előző kongresszusokon is a legszenvedélyesebb viták középpontjában állott, noha a probléma akkor még csak a legkezdetlegesebb előkészítés stádiumában volt. A legutolsó kongresszus óta azonban ebben az ügyben fontos lépések történtek és Weizmann legutóbbi amerikai tartózkodása bizonyos befejezett tényeket is teremtett. Weizmann, akit nem keserítettek el az előző sikertelenségek, mult év végén ismét Amerikába utazott és szinte hősiességel és csak a legnagyobb hadvezéreket jellemző vas akarral vitte a megvalósulás felé régi tervét, a Jewish Agencyt, amelyben az egész zsidóság pártáryalatra való tekintet nélkül egyesül Palesztina felépítésének gondolatában. Öt hónapig tartózkodott Weizmann Amerikában és ez idő alatt, mint kisérei mondják, emberfeletti munkát végzett.

Ma még beláthatatlanok a hatásai annak a ténynek, hogy a Jewish Agency Amerikában megalakultnak tekinthető, de annyi kétségtelen, hogy a sauremői békekonferencia óta, amikor a népek ítélőszéke a zsidóságnak ítélte oda Palesztinát, nem volt ilyen fontos eseménye a zsidó életnek. Egészen bizonyos, hogy a Jewish Agency az idei világgongresszust még intenzíven fogja foglalkoztatni, mint a korábbi kongresszusokat, annál is inkább, mert a kongresszus időpontjában előreláthatólag ismeretek lesznek már azok az eredmények, amelyekkel a nemsokára Palesztinába induló semleges szakértő bizottság munkája járt, úgy, hogy a kongresszus már a szakértői jelentések fölött is hivatott lesz dönteni.

Ez a szakértői jelentés fel fogja ölelni a palesztinai építés minden problémáját és főként arról fog véleményt mondani, vajjon helyesek voltak-e azok a metódusok, melyeket a cionista szervezet a kolonizálás terén eddig alkalmazott. Forró és szenvedélyes vitákra van tehát kilátás, vitákra, melyeknek kimenetele döntően befolyásolhatja az egész országépítés jövő sorsát. Ez a kongresszus már nemcsak

SELECT-MOZGÓ

Különleges műsor

Óriási siker

NINON

Paul Czinner kézírata nyomán rendezte Karl Gruene. Főszerepben Lya de Putty és Georg Alexander. Monopol Concordia

URANIA-MOZGÓ

Szenzációs premier

Harc az acélkirály ellen

Szenzációs dráma a bányamunkások életéből. Főszerepben Milton Sills és Dorris Kenyon. Monopol Panaimet

APOLLO-MOZGÓ

Lilian és Dorothy Gish ismert művésznők

Kétárva

nagyszerű filmükben.

Monopol Transfilm

isztitott

ek vannak

város feltárása, b eredményeket apoleon öccse és francia császár közt végzett ásatá- 1877 közöttiek, áletet vissza kel- t modern házak

atások jelentősége, undain város volt az épületekben különösen bronz- nagyobbbrést Ná- tudvalevőleg tűz gyak legnagyobb

pedig a még me- al vitte. Hercula- m tudott mene- felszerelik és és kórádat alatt. Pompeiben semmi- kantak, Hercula- kívül egy egész ma szintén a ná- önyvtár többszáz lyeket különböző került olvashatóvá r. Philodemos és fedezték fel.

Bea római böles Victoria, Venus, coló Amazon el- a következő fest- őrur, Telephus és acchanszó, amelye- . Az eddig feltárt művészi értékű ta koból épült, 19 nára, továbbá egy mpás disztéseivel az ókori magánélet mányos értékek, és egy sebészeti ol következtetve, k, hogy Hercula- stílusmentes értékű

Skonyha a

VA

an.

ki számára.

g és d. u.

. 10-1-ig,

Tel. 600

s. u.) 12-a.

Levegőbe röpítették az ujvidéki magyar kaszinót

a cionisták táborára fog közvetlen hatással lenni, de a megalakuló Jewish Agency révén a világ egész zsidóságára. A kongresszus ereje és tekintélye fogja eldönteni az országépítés tempóját és irányát. És minthogy a kongresszus demokratikus alapokra épített intézmény, amely demokratikus választások alapján ül össze, a hatalma is akkora, mint amit a delegátusokat küldő választók tömege reprezentál. Az idei kongresszus a nagy erőpróba lesz, amelyen a cionista tábor meg kell, hogy mutassa a másik szerződő félnek, a nem cionista tábornak azt, hogy valóban méltó szerződő fél, akivel meg-tiszteltetés szerződéses viszonyba lépni.

A kongresszusi választásokra tudvaleg a sékel megváltása ad jogosultságot. Erdélyben most folyik ezeknek a sékeleknek összegyűjtése s az ifjú sékelgyűjtők házról-házra, ajtóról-ajtóra járva kérdezik meg minden zsidó embert, akar-e sékelmegváltásának szimbólumával hitet tenni Palesztina felépítésének ideálja mellett. A sékelek száma az eleven biznysága annak, milyen igazi erőt és értéket képvisel valamely város, vagy ország zsidósága. A sékel a zsidó tettekreklésnek és szervezetségnek látható kifejező formája.

A sékel dönti el a kongresszus összetételét s így közvetve a sékel dönti el a zsidó Palesztina sorsát. De ezenkívül a sékel az egyetlen bevételi forrása s anyagi bázisa a cionista végrehajtóbizottságnak, vagyis annak a szervnek, mely az egész világot átölelő politikai és agitatórikus tevékenységével Palesztina felépítésének gondolatát nemcsak a z időség, de az egész kulturreberiség tudatában ébrentartja. Biznunk kell benne, hogy Erdély zsidósága felismeri a sékel nagyjelentőségét és nem fog akadni zsidó, aki megtagadná a sékel megváltását, mint az országépítés és a zsidó szolidaritás szimbólumát.

Cionista miting Nagybanján. Nagybanjáról írja tudósítónk: A város zsidóságának hatalmas érdeklődése mellett e hónap 24-ikén cionista miting volt Nagybanján, amelyen megjelent dr. Wallstein és Székely Béla, a KKL jeruzsálemi direktóriumának delegátusai. Dr. Gottlieb németül, Lébi Lajos héberül üdvözölte a vendégeket. Elsőnek dr. Wallstein választ az üdvözlésekre, ismertette a KKL hatalmas tevékenységét, majd Palesztina gazdasági és kulturális viszonyairól beszélt. Székely Béla a krízis okait fejtegette és rámutatott arra, hogy ez jórészt a galuth zsidóság közönyének eredménye. A vendégek előadásait Hirsch Jakab hitközségi elnök köszönte meg, majd megválasztották a KKL bizottságot, amelynek tagjai lettek: Elnök Vértés Adolf, titkár Lébi Hermann, perselybiztos Lautmann Baba, az Aviva vezetője, snóderbiztos Davidovits Károly, rendezvények intézője dr. Gottlieb, tanácsstagok Jakab Samu és Léderer Lajos.

Oroszbarát mozgalom Egyiptomban. Kairóból jelentik: Egyiptomban nagy kommunista propagandát fejtettek ki, hogy Angliának ezzel is nehézséget okozzanak az országban. Kommunista írásokat csempésznek az országba és legutóbb Alexandriában egy francia gőzösen egy nagy kommunista nyomatványból álló küldeményt foglaltak le. A radikális egyiptomi nacionalisták között mozgalom indult meg az Oroszországgal való összeköttetés fölvetelére. Különösen diákok és intellektuelek vesznek részt a mozgalomban. Port-Saidban, Kairóban és Alexandriában többszáz letartóztatás történt.

Kolozsvári cionista naptár április hónapban. 2-án, este fél 9 órakor, a katolikus gimnáziumban: Somér-ünnepély. 9-én, a Kereskedelmi és Iparkamarában, a helyicsoport meghívására, dr. Nobel Sándor Temesvárról: Die Einstellung der Juden zu dem Problemen der Gegenwart. Később meghatározandó napon, Winkler Janka: A dolgozó zsidó nő Palesztinában. Rendes Ezra-szeminarium. Az összes zsidó egyesületek felhivatnak, hogy rendezvényeiket a Szövetség központi irodájában jelentésként be, hogy azok naptár keretén belül összegyűjthetők és közölhetők legyenek.

Ujvidék, március 28. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka hatalmas detonáció verte fel Ujvidék csendjét. Hajnali négy órakor az Alkotmány-utcában lévő magyar kaszinó helyiségében történt a robbanás, amelynek dörgeje távoli vidékekre elhallatszott. A robbanás irtózatos erejű volt. A szomszédos ház ablakai bezúzódtak. Egy kőfal összeomlott. A robbanás pillanatában szerencsére senki sem tartózkodott a kaszinó helyiségében és így emberéletben szerencsére nem esett kár. A robbanás nyomán hatalmas pánik keletkezett a kaszinó környékén. A rendőrség azonnal evezette anyomozást. A

szerb nacionalista Orjuna tagjait gyanúsítják a bűnténnyel és egy Mihics nevű Orjuna-tagot, aki nemrég Radics ellen is merényletet követett el, letartóztatott. Rajta kívül letartóztatták Raffaiost Bogoljubovot, a Pribicevicspárti Vidovdan című lap munkatársát, aki tanuk szerint egy csomagot elhelyezett a kaszinó ablakában. Raffaiost már egyezben bombamerénylet miatt elfogták, de akkor bizonyítékok híján szabadon kellett bocsátani. A rendőrség két más Orjuna-tagot is keres, akiket a bűntényben való részvétellel gyanúsít. A letartóztatottak eddig tagadásban vannak.

Magyar képviselők és szenátorok a

Metropol-ban

BUKAREST
Étkeznek Pontos kiszolgálással, Elsőrendű konyha.
Bejárat Calea Victoriei, vagy Str. Academiei felől

Diákcseré németek és franciák között. Párisból jelentik: A francia közoktatásügyi minisztérium köriratot intézett Franciaország iskoláihoz, amelyben felszólítja őket, hogy jelöljék ki azokat a diákokat, akik hajlandók a szünidők alatt Németországba utazni a német nyelv elsajátítása és a két nép ifjúsága közötti barátkozás elérése céljából. A németek hasonlóképpen megtekintik a lépéseket a német ifjúságnak Franciaországban való vakációztatása ügyében.

Eljegyzés. Róth Margit Cluj és Wieder Lajos Alba Julia jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Gratuláció. A bethleni Leányegylet ezúton is sok szerencsét kíván Liechtenstein Rikinek, a bethleni főrabbi leányának abból az alkalomból, hogy Krausz Arnolddal, a szaniszlói főrabbi fiával jegybelepett.

Egy orvos a saját vérével mentette meg betegét a haláltól. Párisból jelentik: Caenben súlyos beteghez hívták a minap dr. Pecker orvost. Megvizsgálta a beteget és megállapította, hogy csak sürgősen alkalmazott vértömlesztéssel lehet megmenteni az életét. De senki sem akadt, aki vállalkozott volna arra, hogy meg hagyja magát csapoltatni. Az orvos végre vállalkozott arra, hogy elvégzi a vértömlesztést — a saját vérével. Elhozatta hazulról műszereit és véréből mintegy félliternyi átömlesztett a betegbe, aki ezáltal megmenekült a haláltól.

A gyilkos, aki azt vallja, hogy áldozata kérte a gyilkosságra. Budapestről jelentik: Két héttel ezelőtt Dunaföldváron zsinórral megfojtva találták Oláh Sándorné öregasszonyt. A nyomozás megállapította, hogy az öreg asszony gyilkosa Kiss Sándor kocsis volt, aki azóta eltűnt. Tegnap a detektívek felismerték és vallatásra fogták. Kiss, hosszabb tagadás után, beismerte tettét, de kijelentette, hogy Oláhné direkt felkérte őt arra, hogy meggyilkolja és 300 pengőnyi pénzét is neki adta. Letartóztatták.

Raiceff bucsufellépése a Rigolettóban. Verdi Rigolettójában bucsuzott el tegnap délután a kolozsvári publikumtól Petre Raiceff, a milánói Scala ünnepelt tenoristája. Mantua hódító és léha hercegét énekelte és játszotta ez a kivételes tehetségteljes tenorista. Főlényes játéktudása, pompás gesztusai, mimikája a tökéletesség illuzióját keltezték a hallgatóságban, nem szelész terjedelmű, nem is érces, de elbűvölően meleg, hajlékony tenorja a mezzóban is tisztán és biztosan esengett. Virtuóza a színjátásnak és virtuóza az énektechnikának Petre Raiceff és ezek azok a tényezők, amelyek a bucsuzó vendég világsikerét biztosítják. A kolozsvári közönség a bucsufellépés alkalmával is zsufolásig megtöltötte az Operát és véget érni nem akaró óvációkban részesítette a távozó vendégnémet.

Tizenkét évig barlangban laktak, hogy ne kelljen résztvenniök a háboruban.

Lyonból jelentik: A lyoni hadbíróság a napokban két érdekes ember felett ítélt. A Berthalon-fivérek kerültek a katonai törvényszék elé, akiknek az volt bűnük, hogy 1914-ben, a háboru kitörésekor megszöktek ezredüktől és nem vettek részt a világháboruban. A két Berthalon vallási okból nem akar bevonulni és embert ölni és elbujdostak egy barlangba, teljes tizenkét évig laktak ott és ez alatt még csak ruhát sem változtattak. Gyökerekből és növényből éltek, nem vettek tudomást a világról, a háborúról, a fegyverszünetről és békeszerződésről, egész nap imádkoztak és a szó szoros értelmében remete életet éltek. A barlang ugyanarra el volt rejtve az emberek elől, hogy senki sem talált rájuk és ha 1927. januárjában önként nem jöttek volna ki a napvilágra, soha senki nem tudta volna, hogy élnek még. A vádlottak védője hatalmas beszédben igyekezett kimutatni az isteni törvények igazságát és beszéde végén megkérdezte a bírakat: Kinek vétettek ezek az emberek azzal, hogy nem akarták a vértüket hullatni? A bíróság kegyes volt és háromévi börtönre ítélte a két Berthalont, de tüntetésüket felfüggesztette, ami egyenlő a felmentéssel.

Negyvenezer dollár az álomkór tanulmányozására. Newyorkból jelentik: Pierpont Morgan, a híres amerikai bankár, az idegyógyászati intézetnél negyvenezer dollárt alapítványt tett az álomkór tanulmányozására. A bankár ezt az alapítványt felesége iránt való kegyelemből tette, aki két évvel ezelőtt álomkórban halt meg.

Antal István zongorasteje 1927 március 31. esütörtökön este félkilenc órakor a román. kat. liceum dísztermében. Jegyek elővételben Lepage-nál.

Capablanca győzött a newyorki sakkversenyen. Newyorkból jelentik: A newyorki nemzetközi sakkverseny, amelyen hat versenyző vett részt, befejeződött. A mérkőzés Capablanca győzelmével végződött, habár nagyeséllyel indult a fiatal Niemzovics, is aki azonban erősen lemaradt és a harmadik helyre szorult. Az utolsó fordulón Vidmár Niemzovicssal, Marschall Spielmannal és Capablanca Alejchinnel mérkőzött. Mindahárom parti remis lett. A végleges eredmény: 1. Capablanca 14 pont. 2. Aljechin 11 és fél pont. 3. Niemzovics 10 és fél pont. 4. Vidmár 10 pont. 5. Spielmann 8 pont. 6. Marschall 6 pont.

Ritka alkalom!

Csödből

eredő árunkat feltűnő olcsón kiárusítjuk!

MUTATVÁNYÁRAK:

- Női tiszta fátolharisnya 99.—
- Férfi cérnaflor zokni . . 59.—
- Gyermek trico, cérnaflor 79.—
- Gyermek florzokni 19.—
- Női florkesztyű 39.—
- Gyermek florkesztyű . . 29.—

stb. stb.

Siessen és használja ki e ritka alkalmat a

Herkules Aruházba

Cluj, Wesselényi Miklós u. 12.

MORAVETZ
TIMISOARA, MINDEN ZENEMŰVET GYORSAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

DECCA
Hordezható, világhírű angol
beszélőgépek, lemezek
legelősebbak RÉVÉSZ BÉLA
zeneműnkreskedésében. Ma-
rosvásárhelyt. — Kérjen ár-
ajánlatot.

állandó

külföldön besz

mely to

Egy liter legri
Egy óriási an
Egy finom fog
Egy tubus fin
Egy üveg szá
Egy doboz fin

Ezenkívül állan
illatszerek, leg
porok, fogápolá

R
Roya

* Felhívjuk
met, hogy a puri
összeget sürgősen
kedvező fontkurzus
Jisraél számára m
hassunk rendelkez
bektüldését. Keren
L. Pop 10.

Egyesületi hire

A temesvári
nepélye. Az elmu
temesvári Aviva és
rimí kultúrúnnepély
ség előtt. Deutsch
totta meg az ünne
a Barisszia-indulót
lay János, Bergmar
költeményét adta el
ser Barissziánusok
szottak el határos in
Hirsch és Jaloser I
jában nyújtottak há
lay János: A tit
amelyben Molnár I
Molnár, Weisz Imr
műsor legsikerültebb
hózat volt, amelyben
Singer Lili, Deutsch
tek. A pompásan sí
Kirschner konferálta

— A Bécs-N
katasztrófájának
ból jelentik: Amin
között közlekedő e
ban eddig ismeretk
a vonat egyik utas
nének több millió
totta. Egyes verzió
égték oda, hanem
kerültek, aki maga
esít, hogy a keletk
nagyértékű ékszer
még nem tudott p
ma az expresszvona
kus utójátéka köve
szállodában tegnap
meg, hogy kihallga
Kaszner Melanie as
ban kiűtött tüz ren
olasz határőrség Ta
visszaküldött. Az a
hogy vigyázatlansá
tűz a hálóköcsiban
tására nem engedték
A két detektív, akik
tásra akarták az ass
ták szobájában s
meg, hogy a bécsi a
szégyenében és izgal
letet követett el. Né
be s súlyos állapotba

A lei

állandó javulása miatt

külföldön beszerzett nagy raktárkészletünket

melyen leszállított árban

hozzuk forgalomba.

Egy liter legfinomabb kölni	lei 100
Egy óriási angol fürdőszappan	15
Egy finom fogkefe	25
Egy tubus finom fogkrém	10
Egy üveg szárvíz	35
Egy doboz finom puder	30

Ezenkívül állandóan raktáron francia és angol illatszerek, legfinomabb piperecikkek, hölgy- és úri-ékszerek, fogápolási cikkek, disznó- és gummiárúk

Rózsa

Royal-drogueria

Főter 26.

* Felhívjuk a Keren Kajemet biztosok figyelmét, hogy a parimáció elszámolását és az elért összeget sürgősen küldjék be, különös tekintettel a kedvező fontkurzusra, tegyék lehetővé, hogy Erec Jisráel számára minél nagyobb összegeket bocsájt-hassunk rendelkezésre. Kérjük a pénzek azonnali beküldését. Keren Kajemet Iroda, Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Egyesületi hírek

A temesvári Barisszia és Aviva kulturün-nepélye. Az elmúlt vasárnap mutattoktat be a temesvári Aviva és Barisszia és ifju Barisszia pu-rini kulturünnepélyük keretében a temesvári zsidó-ság előtt. Deutsch Endre erőteljes prólógusa nyi-totta meg az ünnepeket, majd a Barissziák kórusa a Barisszia-indulót énekelte el. Singer Lili Giszka-hy János, Bergmann Pál Morris Rosenfeldnek egy költeményét adta elő. Klein, Stein, Kohn és Schlo-sser Barissziánusok egy Mendelssohn-kvartettet ját-szottak el hatásos interpretálásban. Gombos, Deutsch, Hirsch és Jaloser Karinthi „Uri emberek” paródiá-jában nyújtottak hatásos alakítást. Ezután Giszka-hy János: A titok című drámáját adták elő, amelyben Molnár Böske, Weisz Rezső, Hirsch, Molnár, Weisz Imre és Csendes szerepeltek. A műsor legsikerültebb száma az V. B. című bo-hozat volt, amelyben Steiner Mihály, Löffler Hédi, Singer Lili, Deutsch Ede és Molnár Béla szerepel-tek. A pompásan sikerült ünnepeket egyes számaik Kirschner konferálta be igen szellemesen.

A Bécs-Nizzai expresszvonat tü-zkatasztrófiájának tragikus epilógusa. Rómá-ból jelentik: Amint ismeretes, a Bécs és Nizza között közlekedő expresszvonat egyik kocsijá-ban eddig ismeretlen okból tűz ütött ki, amely a vonat egyik utasának az aradi báró Neuman-nának több millió lejt érő ékszerét elhamvasz-totta. Egyes verziók szerint az ékszerek nem égtek oda, hanem egy görög kalandor kezébe kerültek, aki maga gyújtotta fel a vasuti ko-csit, hogy a keletkező pánikban elemelhesse a nagyértékű ékszereket. A nyomozás eddig még nem tudott pozitív eredményt elérni, de ma az expresszvonat tüzkatasztrófiájának tragi-kus utójátéka következett be. A milánói Rosa-szállodában tegnap két rendőrtisztviselő jelent meg, hogy kihallgatásra vezessék elő Kohn Kaszner Melanie asszonyt, akit a hálókocsi-ban kiűtött tűz rendőri vizsgálata során az olasz határőrség Tarvisban feltartóztatott és visszaküldött. Az a gyanu merült fel ellene, hogy vigyázatlansága következtében támadt tűz a hálókocsiban s ezért az ügyészség utasi-tására nem engedték meg, hogy útját folytassa. A két detektív, akik tegnap újabb kihallga-tásra akarták az asszonyt elővezetni, nem talál-ták szobájában s a szállodairodában tudták meg, hogy a bécsi asszony a meghurcoltatási szegényekben és izgalomban öngyilkossági kísér-letet követett el. Négy veronálpasztilát vett be s súlyos állapotban kórházba szállították.

Közgazdaság

A parlamenti jóváhagyás előtt akarják életbeléptetni az új importvám-tarifát

Az egyes vámtételeket csak a javaslat törvényerőre emelkedése után fogják nyilvánosságra hozni

(Bucuresti-Bukarest, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az első hírek szerint úgy volt, hogy a kormány április elsején lépteti életbe az új behozatali vámtarifát, vagyis csak a parlamenti letárgyalás után. Tekintettel azonban az előrehaladott időpontra, a parlamenti vita esetleg újabb egyhónapi késedelmet idézne elő, viszont az összes gazdasági érdekeltségek már hetek óta sürgetik a tarifa életbeléptetését, azért a kormány elhatározta, hogy a tarifát a parlament elé való terjesztéssel egyidejűleg lépteti érvénybe, anélkül azonban, hogy az egyes vámtételeket nyilvánosságra hoznák.

A kormány ezzel a különös eljárással két szempontot tartott szem előtt. Az egyik az, hogy el akarja kerülni az ellenzéki kritikákat, amelyek akkor érnék, ha eredeti elhatározásához híven csak dekrétum formájában léptetné életbe

a vámtarifát. A másik szempont pedig az, hogy a javaslatból legjobb esetben is csak április 10-ére lehetne törvény, viszont a kormány hamarabb tartja szükségesnek a tarifa életbe léptetését, még pedig olyanformán, hogy az érdekeltek ne tudják meg a vámillételeket a javaslat törvényerőre emelkedése előtt. Ha tehát a fenti hír igaz, a vámtarifa már esetleg elsején érvényes lesz és az importörök olyan illetekeket lesznek kénytelenek fizetni, amelyeket köve-telnek, anélkül, hogy a vámkirovás helyességé-ről meggyőződhetnének és anélkül is, hogy az új vámoikat bele tudnák kalkulálni a meg-rendelésbe.

Ha a parlament módosítani fogja az egyes tételeket, bár ez nem látszik valószínűnek, a módosítások utólag fognak a „Monitorul Oficial”-ban megjelenni.

Megállapították az adóztatlan szesz-italok árát. Bukarestből jelentik: A szesz-italok árusításáról szóló törvény 3-ik szakasza értelmében a pénzügyminisztérium április 1 és augusztus 1 közötti időre az alábbiakban álla-pította meg az adóztatlan szeszitalok forgalmi értékét: Egy deciliterfok gabonaszesz 2 lej 10 bani, egy deciliterfok borszesz 8'25, a 30 fokon felüli cukka és egyéb gabonapálinka ára deci-literfokonként 10 lej. Ezek az árak szolgálnak alapul a szeszadók kivetésénél mégpedig oly módon, hogy a fenti árakhoz hozzáadnak 20 százalékos adóvaloremet adót és az így nyert összeg után vetik ki a fogyasztási és termelési adókat.

Rotatia céggel megalakult a városi autó-busz-üzem. Kolozsvár tanácsa, mint jeleztük, már hetek óta folytat tárgyalásokat a különböző autó-buszvállalatokkal olyan irányban, hogy a város házi-kezelésbe vegye azt a koncessziót, amely jelenleg sokkal kevesebbet jövedelmez, mint amennyit a megrongált utvonalak javítási költsége kitesz. A

tárgyalások nagyjából eredményre vezettek és „Ro-tatia”-céggel már megalakult a városi autóbusz-üzem, amely április második felében kezdi meg működését. Ebben a kérdésben egyébként hétfőn este értekez-let volt a városházán Osvada Vasile dr. polgár-mester elnöklése alatt, amelyen az utolsó formalitá-sok megbeszélésére került sor az egyes autóbusz-vállalatok képviselőivel.

Összehívják a Lemberg-Csernovitz-Jasi-i Magánvasutak közgyűlését. Bukarest-ből jelentik: Közöltünk már részleteket azok-ról a tárgyalásokról, amelyeket egyfelől a ro-mán kormány, másfelől pedig a lengyel kormány folytat a Lemberg-Csernovitz-Jasi-i Magán-vasutak részvényeseivel a vasutvonal megvál-tása érdekében. Mint értesülünk, a vasuttársá-ság részvényeseit április havában rendkívüli közgyűlésre fogják összehívni, amelyen végle-gesen határozni fognak az átadás feltételeiről.

Végleg elkészült az új bélyeg-törvény javaslat. Bukarestből jelentik: Manoilescu államtitkár és Bogdenescu pénzügyminisztériumi

Tőzsde

A 355-ös zürichi zárlat ellenére a lej belső paritása alig haladja meg a 325-ös Zürichet. A piac általában tartózkodó, az árfolyamok fokozatosan lemorzsolódnak.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 március 28 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
Devizák		nyitás	zárlat						
Zürich	3080-3120	—	—	491	3130	11016	13678	649 ¹ / ₄	1924
Newyork ..	161-162	51987	51987	2553	163	57260	71080	3376 ¹ / ₂	—
London	783-785	2525	252487	12403	790	2781	—	16397	48568
Páris	635-645	2035 ¹ / ₂	2035 ¹ / ₂	—	690	2245	2786	13260	39162
Milano	740-750	2380	2390	11760	752	2637 ¹ / ₂	3272	15587	458
Prága	480-485	1539 ¹ / ₂	1539 ¹ / ₂	—	486	1696	210510	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2820-2830	9080	9080	—	28 ¹ / ₂	—	12409	59057	—
Belgrád	—	913	913	—	285	1006	124810	5947	176
Bukarest ..	—	340	355	1700	—	360	47475	2315	65 ¹ / ₂
Varsó	—	5795	5795	—	18 ¹ / ₂	6390	7935	378	—
Bécs	2270-2280	7315	7315	—	2290	8052 ¹ / ₂	—	475 ³ / ₄	—
Berlin ..	3820-3830	12331	12337	—	3860	13580	16869	80005	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 348³/₄, Páris 1700, Budapest 369, Bécs 47475, Prága 2315

Cluj (Kolozsvár) leg-régibb megérkeztek a legujabb confectio-aru háza ba

női modell kabátok

Selyem köpenyek..... 3500 leitől
Couvercot, Ripsz és Berberi szövettől 2500 leitől
Angol szövettől női kabátok 1500 leitől

a főpostával szemben (volt Wesselényi-utca) 25 sz.

kizárólag a DIAMANTSTEIN cégnél kaphatók.

Külön méret-osztály. Férfi öltönyök, Fregoli kabátok, felöltők nagy választék és legolcsóbb bevásárlási forrás. — Tisztviselőknek nagy árkedvezmény

SPORT

Vasárnapi sportesemények

igazgató tegnap végleg megállapították a Le-padatu volt pénzügyminiszter által készített új bélyegtervezési javaslat szövegét. A javaslat rövidesen a szenátus elé kerül.

A Böhmsche Unionbank érdekes pöre az angol kincstár ellen. Londonból jelentik: A prágai Böhmsche Unionbank pörében, amelyet az angol kincstár ellen indított a háború alatt lefoglalt angol vagyonának, 50.000 font sterlingnek kiadása ügyében, Clauson bíró ma hirdette ki az ítéletet. A bíróság megállapítja, hogy a Böhmsche Unionbank 1918. október 28-ika óta a csehszlovák állam megalakulási napja óta nem tekinthető osztrák, hanem csehszlovák vállalatnak. A kincstári ügyésznek azzal az érvelésével szemben, hogy a békeszerződések szakaszai csak magánszemélyek új állampolgárságáról intézkednek, a bíróság megállapítja, hogy ez a szakasz nemcsak magánszemélyeket, hanem társulatokat és vállalatokat is illet. Ennek alapján a bíróság elmarasztalta az angol kincstárt a per költségeiben és kötelezi, hogy a Böhmsche Unionbanknak adja ki a tulajdonát képező ötvenezer font sterlinget.

Gazdasági tárgyalások indulnak meg Jugoszlávia és Magyarország között. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kereskedelmi minisztérium és a külügyminisztérium nemzetközi szerződési osztálya most készíti elő a Magyarországgal megkötendő konvenciók tárgyalási anyagát. A konvenciók ki fognak terjedni a háború előtti adósságok valorizálására, a volt Ferenc József, most Péter király-csatorna társaság ügyére, a részvénytársaságok áthelyezésének kérdésére és még sok fontos ügyre. A konvenciók megkötésére irányuló tárgyalások legközelebb megkezdődnek.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A Román Opera műsora

Szerda: Aida.
Péntek: Álarcosbál.
Vasárnap: Bolygó hollandi.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Sirota Leo egyetlen kolozsvári koncertje. Senkinek sem szabad elmaradnia a keddi esti koncertről. Mindenkinek, aki szereti a zenét ott kell lennie. A nagy zongora-titán hangversenye olyan ritka és kivételes élmény, amely Párisban, Londonban, Bécsben, Berlinben is szenzációként hat. Kivételes és véletlen, hogy Sirota Leo egyedül koncertre meg lehetett nyerni.

Baba. A legragyogóbb francia operette. Zenéjét Andrau komponálta. Neményi lesz a címszereplő, Lancelot hálás szerepét Karácsonyi fogja játszani.

Második nászéjszaka. Két és fél óráig fog szombaton es-e rengen a harsogó nevetéstől a színház. A legmerészebb párisi bohózatot fogják bemutatni. Finom pikantiája sehol sem lépi át a jóízű korlátait.

Heti műsor

Kedd: Sirota Leo zongora-hangversenye (Emelt helyekkel. Premierbérlet 61 szám. Sorozat 349. Kezdet 8 órakor.)
Szerda: Vén gazember (Részben új szereposztással. Napibérlet 62 szám, B. Sorozat 338.)
Csütörtök: A baba (Operette-repriz, új szereposztással, új betanulással. Karácsonyi Jlivel. Neményivel. Premierbérlet 62 szám. Sorozat 340.)
Péntek: A baba (Napibérlet 62 szám B. sorozat 350.)
Szombat 3-kor: Gül Baba (17-ik ifjúsági előadás, igen olcsó helyekkel. Lengyel Irén főlépésével. Sorozatszám 351.)
Szombat 8-kor: Második nászéjszaka (Francia bohózt-újdonság, először. Premierbérlet 63. szám. Sorozat 352.)
Vasárnap fél 11-kor: KKASE műsoros torna-ünnepe. (Néhai Varga Sándor tornatanár árvainak javára. Sorozatszám 353.)
Vasárnap fél 3-kor: Cirkuszhercegnő. (Délutáni olcsó helyekkel. Karácsonyi, Tolnay, Ihászsal. Sorozatszám 354.)
Vasárnap 6-kor: A második nászéjszaka. [2-odszor. Napibérlet 63. szám B. Sorozat 355.)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: A baba. (Karácsonyival. Neményivel. Napibérlet 63. szám, A. Sorozatszám 356.)
Hétfő: A második nászéjszaka. (Napibérlet 64 szám A. Sorozat 357.)
Kedd: Tul a nagy Krivánon. (Lengyel Irénnel, Tolnay, Ihászsal. Napibérlet 64 szám B. Sorozat 358.)

Hölgyeim! Tavasz kalap ujdonságok az és nyári
Ideal kalapszalonnak Reg. Ferd. 8. sz.
szerezhetnek be
Alakítások és formálások
a legújabb formákra 48 óra alatt készülnek

A vasárnapi sporteseményekről az alábbi tudósításaink számolnak be:

Kolozsvár. Politechnica—Universitea 1:0 (0:0)
Az eredeti programtól eltérően vasárnap az U. revánsmérkőzést játszott a temesvári vendégekkel, míg a Haggibbor a Victoriával mérte össze erejét. A reváns-kísérlet nem sikerült: a kolozsvári egyetemi csapat játékát ezúttal is balszerencse kísérte. A mérkőzés nagyobb részében állandóan fölényben volt és végül az utolsó percekben kapott góllal vesztesként volt kénytelen elhagyni a pályát. Az U. Solymossyval és dr. Hirschsell megerősítve, a mezőnyben szép és magasívó játékokat produkált, a vendégek viszont ezúttal is a gyors és energikus játékokat forszírozták. A mérkőzés sorsa azon dőlt el, hogy az U. csapatok túlságosan lassnak voltak és a kapu előtt határozatlanok. Az egyetlen gólt a második félidő 42. percében Sepi II. rugta, egyéni játék után. Moldovan erőskezü bírója volt a mérkőzésnek.

Victoria—Haggibbor 6:1 (0:1) Tréningjellegű mérkőzés, amelyen a Haggibbor több új erővel kísérletezett. Az első félidőben Russu öngóljával a Haggibbor vezet, helyesere után a Victoria belefekszik a játékba és győz. A Haggibbor Klein, Fahn és Pollák nélkül játszott, de elsőidőben öltöttek dreszt magukra Farkas és Reményi, akiknek játékán meglátszott a tréninghiány.

Haggibbor II.—KAC II. 3:3 (2:0) A Haggibbor reorganizált II. csapatában Braun Béla és Hollender Noé is játszottak.

Vidéki eredmények:

Nagyvárad. NAC-Törökvb. komb.—AMTE 3:1 (3:0). A várad csapat nívós játékkal biztosan győz.

Arad. Gloria-CFR—TAC 3:1 (2:0)
CFR Piski—Hakoah 2:1 (0:0) Az I. osztályú bajnokság két utolsó helyezettjének gigászi küzdelme, amelyet a nagyobb szerencsével játszó vasutascsapat a maga javára döntött el. A mérkőzés eredményeképpen a Hakoah a másodosztályba kerül.

Minerul—AAC 1:1 (1:0).
Temesvár. Banatul—Kadimah 3:0 (0:0).
TAC—ZsSE 3:0 (2:0).
TMTE—Rapid 2:1 (2:1).

Külföldi eredmények:

Bécs. Hakoah—Simmering 1:1 (1:0). A Hakoah ismét kitűnően játszott.
Rapid—Brigitteanu 5:1 (3:0).
WAC—FAC 4:3 (1:1)
Prága. UTE—Slavia 1:1 (1:0).
Budapest. FTC—DFC Prága 3:1 (2:0). A budapesti csapat biztosan és megérdemelten győz. Sándor, Dán és Schlosser a budapesti csapat góllövői.

Bástya Szeged—NSC 0:0.
Hungaria—Kispest 1:0 (0:0).
Vasas—III. ker. TVE 1:0 (0:0).
Szabadka. Kinizsi—Land 2:1 (0:1). Öldöklő iramu mérkőzés, amelyet a bajnokságot nehezen, de biztosan nyert meg. Az első félidőben a SAND Horvát góljával vezet, helyesere után Teleky tizenegyesből egyenlít, majd a 33. percben Semmler rugja a Kinizsi győztes gólját.

KÉPZEN MINDENÜTT CSAK

CARMOL

a legjobb házszer a legújabb tudományos neurologia és higiénia ellen

100% TARTALMATT BUCAREST, STR. ENĂCĂŢII, MĂGARESCU 6

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés lezlet csak úgy továbbítunk ha portobélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Eladó butorok, divány, fotelek, szekrény, könyves polc, ág. asztal és apróságok Calea Decebal 56. Vencelnél

Nagyforgalmu járási székelyen, elhalálozás miatt egy ügyvédi iroda teljes berendezéssel, azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 2524

Csinosan butorozott két külön bejárattal szoba 2—3 ur részére kiadó, esetleg ellátással. Érdeklődni lehet: Berkovitsné, Str. Jorga (v. Jókai-utca) 9.

A város centrumában szépen butorozott szoba, fürdőszoba használatra 2 leányknak vagy házaspárnak elsajere kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Ezüstöt a legmagasabb napi aron vásárola

Tacâmul

ezüstáru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a. 2825

Marosludasi központi szálloda, kávéház, nagy táncterem, 13 vendégszoba, pincék, jégverem, 30 lónak való istálló, nagy udvar 1928. január 1-től bérbeadó. Érdeklődni a tulajdonosnál Áron Móric, Marosludas. 2463

Üvegek figyelmébe! Jó minőségű nított ablakkereteket olcsón vehet a „FERASTA” ablaküzemnél, Jibou (jud. Salaj). 2825

Budapesti nemzetközi vásár

1927. április 30—május 9.

Rendesi a Budapesti Keresk. és Iparkamara

Vámszabadraktár.

Bel- és külföldi szállítási és utazási kedvezmények **Vízumkedvezmény.**

Kiállítóknak és látogatóknak felvilágosítást nyújtanak Budapesti Vásárhoza (V. Alkotmány 8.) Cluj: Kereskedelmi és Iparkamara. Arad, Brasov, Deva, Tg.-Mures: Kereskedelmi és Iparkamara.

Bistrita: Laurentzi János börgyár.
Carei: Brichta Miksa.
Dej: Stoja László fűszerkereskedő.
Dicioşmartin: Pekry Sándor földbírtokos.
Oradea: Hala de Bomeriu din Oradea
Satu Mare: Unione Industriilor de Fabrica si a Patronilor din jud. Maramure.
Timisoara: Tadeschi Bela, II. Str. Daci'or 17.
Turda: Polonyi Sandor fűszerkereskedő.

Magyar könyvért

forduljon bizalommal Révész Béla 25 éve fennálló könyvkereskedéséhez Marosvásárhelyt

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha aruháza,
Piata Unirii 14.

Megnyilt ארטה כשר ארטה
étterem - Timişoara

Belváros, Börze-ucca. — Olarin Parnea palota. Elegáns, tiszta, olcsó és megbízható Utazóknak 10% kedvezmény. — Restaurant Müller.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

1927 március 29 Szer

Ha erő é együ

A kisenevi katonai nem jár köszönet azért, nesen sértő lenne, ha v hogy köszönetet mondj csak kötelességüket megbízhatóan és főként el a rájuk bízott felad veszélyeket hártottak e ros, de talán az egész Am ha köszönetet nem mel és elismeréssel kell hogy a kisenevi hatóság beszarabiai miniszterrel, eszközökkel akadályoztal mas méretűnek ígérkező den bizonytalosságot a város nyugalmát.

Sok figyelemreméltó a tudósításnak, amelyet lapunk mai számában k a momentum, hogy a jegyet bocsátottak a tü rendelkezésére és nem k a pipoteni állomásfőnök épségének veszélyeztetése tenni a diákoknak, hogy parázs tüntetést rendezz lesújtó — momentum: nyegések és mi szívesen kívül, ama megnyugtató kedvéért, amelyek ugyan senevben zajlottak le.

Kisenevben a hatóság megvan bennük a meg arra, hogy a közrendet é mátt mindenkivel szemben az antiszemita zavargások cétől kezdve nem kételtig hangoztattuk, hogy a tóságoknak megvan az de sokkal hatalmasabb zavargásokat is a törvény korlátai közé szorítsanak volt hiány. De az akarat vázott, sőt el is aludt, a hogy az akarat az erővel ér az erő, ha nem szerkenyítja az akarat? Az a az atrocitások legmélyebb en az erőnek és akaratú ciájában keresendő. Mert gők nagyon jól tudták, h tóságok elég erősek ahho megelőzzenek és elnyomj vart és rendbontást. S h volt oly tisztán kivehető a tüntetőket újabb és új

Lehet, hogy kormány ratnak ez a tétovázása s vánták a rendet és a ny kisenevi események azon hogy ez a metodus nem rendet és nyugalmat csatani, ha a hatóságok h rendelkezésükre álló hata tartására irányuló törhete ismerő akaratú párosul nyekben Averescu tábor felismerni, aki, ugylátszik sal fog hozzá, hogy megiban és leveleiben kifejtet a gyakorlatban is megval véleménye kétszetenül rendnek új korszaka elé, országának s a lakosság m áhitott nyugalmát és biz